Оплата почтова оплачена рycзałtem.

Рік III. Луцьк, Четвер дня 9 Лютого 1928 р. Ч. 11 (72).

Українська Громада

Орган Української Національної Думки.

Ціна 20гр. | Виходить що-четверга й неділі.
Адреса редакції й адміністрації: ЛУЦЬК на Волині, Алеї Б. Хороброго, 18

Передплата: в краю: на 1 місяць 1 зол., на чвертьрічно 3 зол., на пів оку 5 зол. 50 гр, рік 10 зол.; за границею: на рік 2 америк. доляри або їх вартість в иншій валюті

Рукописів не звертається.—Оголошення після умови. Непідписаних дописів не приймається.

ПЕРЕДВИБОРЧИЙ ТАНОК.

Вибори вже на карку, але не можна сказати, що український передвиборчий рух захопив вже всі закутки нашого краю. Передвиборча гарячка набрала сили тільки в деяких районах, і то якраз у тих, де пішов „русін на русіна“, де українці самі себе поборюють. З инших місць, а особливо з Полісся, ще й досі доносяться голоси розпачі: немає людей, не знаємо що робити, пришліть когось. Це було одною з головних причин, чому треба було всім українцям йти до виборів разом, і коли це наше слабе місце не всі українці взяли під увагу, то тільки тому, що на справу виборів багато де хто дивився оком місцевого патріота чи загумінкового політика. Наслідок цього, як бачимо, такий, що в одних районах, зовсім бракує наших людей для праці, а в инших—йде між нами самими самопожираюча боротьба.

Правдивий передвиборчий гопак вітром крутиться на Кремянеччині і Луччині. На Кремянеччині роблять вітер радикали й сельроби, а на Луччині—сельроби і луцькі „зубри“, що якимсь чином дістали фірму радикалів і виступають під № 22. В инших повітах виборча боротьба входить в нормальний стан і зводиться до боротьби двох сил—українського націоналізму й московсько-комунізуючого інтернаціоналізму. Про всяку хруніяду в спілці з панами не приходиться й балакати, бо в той бік не повертається українська голова навіть для того, щоби плюнути.

У тих повітах, де вже зовсім виявилось наше передвиборче становище, перед веде Ковель зі своєю округою: Ковель-Володимир - Любомль Горохів. На чолі виборчої акції став там б. пос. Самійло Підгірський, той самий, який до останньої хвилі вагався і своїм ваганням надавав тон иншим, що вагалися. Що пос. Підгірський рішився остаточно і пішов з бльоком, то це є найкращим доказом того, що ідея спільної виборчої акції українців і ідея бльоку нац. меншостей при виборах є засильна, щоби могла податись впливам, група, то й одиниць, які висувають проти бльоку тільки свої ґрупові чи особисті інтереси. Не встоять перед тією ідеєю і сель-роби, які опираються виключно на ваганнях в українському таборі і з хвилею сконсолідовання того табору тратять зовсім грунт під ногами.

Виборчий танок йде головним чином на Кремянеччині й Луччині. Воюють з собою № 8 (сельроби) і № 22 (радикали і луцькі „зубри“), з ними воюють на вічах польські осадники, а всі вони разом—б'ють по бльонові нац. меншостей, по об'єднанім українськім фронті, по листі № 18. І чим більше запалюються люде у вирі передвиборчого танку, тим більше тратять голови і не добачають, що крутяться самі, що самі варяться у своїм соку. Їх танковий вир не тільки не захоплює мас, але ще більше переконує їх, що до виборів треба йти разом, що при виборах треба голосувати за листу об'єднаних українських сил—за листу **№ 18**.

Чому в бльоку нема росіян?

В попередніх виборах, в 1922 році, у блоку національних меншостей були й росіяне. Бльок заключено тоді, як і тепер, аби взаїмною підтримкою усіх не-поляків у Польщі направити собі бодай в частинні тую кривду, яку неполякам зробила виборча ординація. Отже й росіян прийнято до спільного бльоку. Вони й отримали від бльоку одного посла (Серебреннікова) і одного сенатора (Касперовіча). Тепер росіян у бльоку нема. Чому-ж це так? Чи змінилася може мета бльоку? Ні, мета остала та сама. Є тут причини инші і ми їх зараз виснимо.

Росіян є у Польщі — каже офіціяльна польська статистика—42 тисячі душ. Росіяне кажуть, що їх багато більше, бо всі ті—мовляв—які подали себе за „місцевих“ або за „русинів“ у Галичині—це росіяне. Ми знову кажемо, що росіян нема в Польщі й сорока тисяч, бо іменно за росіян записано всіх що назвали себе „руськими“ чи „русинами“ — з дідів-прадідів будучи українцями; вони тому не назвали себе при переписі населення українцями, що або були залякалі урядовцями, які робили перепис, і повторяли, що їм сказано, або були в 1920 році ще замало національно свідомі й забагато під впливом старої державної російської „термінольоґії“, яка „не признавала“ українців і в усіх бачила самих лише „руських“. Дальше при списуванні сільського населення на наших землях велику ролю одігірали нформації, подавані попами, а відомо, що коли нині більшість нашого духовенства дуе у російську дудку, то тим паче було це в 1920 році.

Але докладне число росіян у Польщі не грає ролі. Є їх менше чи більше—всетаки вони є, цього ніхто не перечить. Зате рішуче перечимо, наче б вони були в Польщі територіяльною меншістю; себто, наче би вони жили в краю збитою масою. Росіянами є ті колишні чиновники, які позалишалися у Польщі, попи й инші інтеліґенти та півінтеліґенти, розсіяні по наших землях, у Варшаві та инших польських містах. Тих росіян є жменя. Але й це не таке важне. Якщо прийняти, що росіян у Польщі таки є навіть лише 25 тисяч, то вибо ча ординація повинна була запевнити російським гр. мадянам таки якесь власне парляментарне представництво. Коли вона це не зробила, коли вона своїми штудерними постановами позбавила росіян цього їхнього доброго права та в усякому разі сильно утруднила їм здобути собі мандат, то річчю виборчого бльоку національних меншостей, що звертався взагалі проти несправедливої ординації, було допомогти й росіянам. Так отож — як згадано вже вгорі—і зроблено в 1922 році.

Така сама ціль, яка просвічувала бльокові в 1922-ому році, просвічує і нині: спільними зусиллями направити кривду, яку злобно й свідомо рішили заподіяти громадянам непольської національности польські шовіністичні автори виборчої ординації. А всеж, єднаючись у такому технічному бльоку, бльокові спільники мусять дбати, щоби не помагати собі взаїмно до вибору взаїмних ворогів! Отже, крім чисто технічних причин, бльоку, є ще й причини ідейні, політичні. Хоча інтереси Українців Жидів, Білорусинів і Німців у Польщі в багато дечому не сходяться, але багато теж спільних інтересів вяже їх, та в усякому разі вони не є собі національними ворогами. Українці й білорусини можуть стояти на инших становищах при вирішуванні деяких загально-державних справ у Польщі, ніж стоять жиди чи німці. Але ніхто чейже з українців не хоче насильно перехрещувати жидів на православіє і казати їм боронити українських національних ідеалів, ніхто з німців не хоче знімчити українців чи білорусинів! Тимчасом з „нашими“ москалями діло цілком инше. Росіяне в Польщі все ще не погодилися з думкою, що Волинь, Холмщина, Підляшше і Полісся, це землі Українські, а не „істинно-русскіє“ і вони все ще хотять грати стару ролю русифікаторів та україножерів. Мало того: вони й Східну Галичину теж саме вважають „галіцко-русским краєм“ і ведуть там ту саму киринницьку політику фанатиків, які сліпі і глухі на життя й історію, що Пуришкевичі, Маркови, Бобрінскі й Лабенцкі. Отже російські політики стоять у Польщі на становищі, що росіяне в Польщі є територіяльною нацією, себто жи-

Українські Виборчі Комітети Бльоку Нац. Меншостей.

Полісся:

В Бересті і повіт. Секретаріят Комітету міститься по вул. Длугій ч. 30.

В Кобрині. Секретаріят Комітету міститься по вул. Польній ч. 23. Інформації уділяє п. Иосип Сачевич.

В Дрогичині. Секретаріят Комітету міститься по вул. Старосільській ч. 31. Інформації уділяє п. Иосип Гуз.

Волинь:

В Луцьку. Секретаріят Комітету міститься по Алеї Бол. Хороброго, ч. 18. (в помешк. редакції „Укр. Громада).

В Ковлі. Секретаріят Комітету міститься по вул. Луцькій ч. 3 (обіч Українбанку.)

В Кремянці. Секретаріят Комітету міститься по вул. Широкій ч. 130 (проти костела).

В Горохові. Секретаріят Комітету міститься по вул. Сокальській ч. 16. Інформації уділяє п. Максим Ящукевич.

У Володимирі. Секретаріят Комітету міститься по вул. Сінкевіча (бувша Луцька) ч. 1. (під Людовим Банком).

В Любомлі. Секретаріят Комітету міститься: Ринок, ч. 31.

В Костополі. Секретаріят Комітету міститься по вул. Мокрій ч. 9.

Під увагу Дубенщині.

Цім подається до відома, що Повіт. Секретаріят У. Н. Д. О-ня в Дубні й Український Національний Виборчий Комітет на Дубенський повіт з днем 2 лютого б. р. переносяться до помешк. Крума ч. 151. вул. 9 серпня (був. Широка) недалеко Св. Ільїнського Собору й урядує від 10—2 і 5—8 щодня.

18

Це номер спільного українського виборчого фронту

Це номер листи, на яку голосуватимуть всі українці

Це листа, яка запевнить нашому українському народові при виборах перемогу.

вуть збитою масою на російських землях—навіть у Східній Галичині! Виходить, що з чисто технічного союзу для виборів, москалі хочуть викувати собі аргумент якоїсь політично-історичної вартости. Хочуть дістати коштом цілого бльоку мандати. Хоч би з так званої державної лісти, а московські дипльомати будуть колись горлати, що на наших землях живе „русскій народ". Такий аргумент ми вже чували у великій війні, коли йшло „собіраніє русских земель".

Це все не пусті слова на вітер, а добуті досвідом, досвідом поведінки тогож самого російського посла, якого вибрав бльок з 1922-го року. Посол Серебренніков свій посольський мандат використав для покликання до життя РНО,—„Русскаво Народного Об'єдінєнія", партії, яка єдиною ціллю своєї діяльности поставила: боротьбу з українством! Нахабність РНО всім відома. Вона дійшла до того, що у Львові створено її філію, теж саме під фірмою РНО („Русская Народная Организація"), де зібрано все шумовиння, усіх ренеґатів, національних відступників, які використовують польську урядову політику задля жирування на сутожиттєвих інтересах українського народу, серед якого і на якого етнографичній території живуть! Завдяки цій своїй перехідній політиці галицькі „кацапи", як їх там називають, зягарбали в свої руки старі українські культурні інституції „Народній Дім" і „Ставропігію" з усім їх великим маєтком, і вірні цій політиці вони є всюди „льояльними обивателями", які при кожній нагоді готові по наказу зробити місцевим українцям пакість. А на наших землях головною своєю твердиною РНО зробило православну церкву, використовуючи її для своїх суто політичних українофобських цілей. Уславши собі тепле гніздечко при митрополії та консисторіях, РНО присудило, щоби православна церква в Польщі була просто їх власністю, — нарід український — це хахли ведені „кучкой мазепінцев" і з ним рахуватися нічого! А щоби мати успіх у цій політиці—офіціяльні російські політики у Польщі шукають собі всякими способами ласки „у сільних міра сево", ласки, яку можна би використати проти українців.

Коли розпочалися розмови про відновлення і при цих виборах бльоку національних меншостей, посол Серебренніков негайно зголосив своє приступлення! Все „прошлоє" це, мовляв, „єрунда", а треба еднатися нам і т. д. Очевидно, що Українці вже помудрішали і зрозуміли, що „єднання" з таким „союзником", який має за пазухою ніж, схований тільки на час виборів та що після виборів почнеться знову „організація русскаво народа"—за союз з паном Серебренніковим подякували. Він оббивав ще довший час бльокові пороги, але даремне. Тепер росіяне йдуть окремою листою, кидаючи найбільш демагогічні гасла і підшиваючись під українських приятелів! РНО, складене з реакціонерів типу царского режіму, в своїх летучках голосить навіть „земля без викупу". Українського селянина не піддуриш! А вибере РНО таки при помочі „сільних міра" чи старих кацапських „галіцких" штучок своїх людей до сойму, так бодай знатимемо, з ким маємо до діла.

Єдиний шлях для Росіян у Польщі, це признати, що вони є розсіяною меншістю на українській території серед українського населення і що їхня політика мусить іти в тісній злуці з політикою суто українською. Отоді буде згода і спілка,—та поки наші Москалі тримаються старих своїх імперіялістичних навичок—ніякої згоди бути не може. Годі вигрівати на власних грудях собі самому гадюку!

Передвиборчий Повіт. Укр. Нац. З'їзд в Дубні.

В м. Дубні склuкав Укр. Нац. Повіт. Виборчий Комітет передвиборчий З'їзд представників селянства від повіту. З'їзд відбувся в неділю 29 січня в кіні „Олімпія". Не дивлячись на те, що акцію по скликанню з'їзду розпочато лише дня 26 січня, на з'їзд прибуло понад 100 представників зі всіх кінців повіту.

Перед відкриттям з'їзду до салі засідань нахабно зайшли наші розбивачі єдиного укр. національного фронту сельробівські „командіри" Антон Камінський-інструктор Т-ва „Просвіта" й член ради повіт. Т-ва, і Петро Черник-член ради пов. Т-ва „Просвіта", але після невдалих спроб мусіли ці панки залишити салю. Бачучи, що „номер їх не пройдьот"—на з'їзд не дістануться й що всенька надія їхня на зірвання з'їзду пішла з вітром, ці демагоги пробували на коридорі зробити віче, викрикуючи: „Люде не йдіть сюди, бо тут вас хотять обманути ті Ундівці, та галицькі висланці!" У відповідь їм з гурту учасників з'їзду почулися вигуки: „ми не діти, щоб ви так опікувались нами", „не рахуйте нас дурнішими від себе, бо ми також маємо свій розум", „досить наспасали Просвіту" і т. п.

Після цього всі присутні мовчки почали заходити до салі засідань і цею мовчанкою доказали, з яким призирством порядні люде, ставляться до панів червоних під якою б вони маркою не були. При цьому слід нагадати, що ці панкі з під червоного стягу так спасають завзято Т-во „Просвіта" в Дубні, а з'осібна філії від укр. фашизму і „буржуазних предразсудків", що життя зовсім завмирає, бо немає навіть кому подбати про дозволи для філії на вистави, з яких наші філії добували головним чином матеріяльні засоби для успішного провадження культурно-освітньої праці, але про це иншим разом.

З'їзд відкрив о год. 12 в пол. Голова Повіт. Укр. Нац. Виб. К-ту п. Федір Назарчук. На його пропозіцію обрано президію З'їзду, до котрої ввійшли: головою п. Ф. Назарчук з Дубна, заступником п. Евген Мельників з Аршичина й секретарем п. Василь Прокадюк з Задів. На салі, як звичайно, було скільканадцять представників влади—старші і молодші чини поліції, а також від староства п. референт „безпеченьства". По обібранню президії, першим забрав голос представник Центр. К-ту УНДО зі Львова п. Ерстенюк, який в своїй глибоко продуманій змістовій промові яскраво висвітлив положення укр. народу під Польщею та Радянською Україною, а також про причини, які спонукали укр. нарід під Польщею до об'єднання в один виборчий бльок при виборах до сойму та сенату з иншими непольськими народами в Польщі. Свою промову закінчив п. Ерстенюк закликом йти всім до голосовання за бльоковою листою Ч. 18.

Після реферату розвинулася жива дискусія на тему виборів, в які забірали голос: п.п. Прокадюк Василь, З. Савюк, Ф. Волошин, И. Якобчук, Ол. Хомицький й інші. По закінченню дискусії ухвалено такі резолюції:

1. Закликати всіх українців з Дубенщини йти одним спільним фронтом у бльокові, повести акцію кому дорога справа Народу Українського, аби голосували за бльокове Ч. 18.

2) Осудити діяльність тих послів та сенаторів, які відкололись від укр. нац. фронту і пішли по стежці угодовства й інтернаціоналізму; повели боротьбу проти віри й церкви, та почали сіяти деморалізацію серед нашої молоді й руйнування найвищих стремлінь укр. народу.

3) Зобов'язати кандидатів, що через цілий час своєї праці в парляменті мусять виконувати волю укр. народу, який покликав їх на це високе становище й будуть гідно тримати жовто-блакитний стяг, в противному разі, обрані посли зрікаються своїх мандатів і усовуються від політичних праць в парляменті.

О годині 4.30 п.пол. З'їзд закінчився дружнім відспіванням всіма присутніми укр. нац. гимну „Ще не вмерла Україна!" Мелодійні згуки та гарне виконання присутніми гимну так поділало на присутніх, що в більшости на очах були сльози. Після гимну всі учасники з'їзду спокійно й в порядку залишали салю. Дай Боже, щоб всі ми так однодушно пішли до виборчої урни з Ч. 18 в руках, як однодушно відспівано було наш дорогий і по вік незабутній гимн „Ще не вмерла Україна".

Гість

Віче Р. Н. О. в Дубні.

23 цього січня в Дубні в салі „Ратуша" під проводом б. посла Серебреннікова відбулося російське віче, на котре крім росіян і „істінно-русскіх малоросів" було також запрошене зо всіх закутків повіту й наше селянство, бо ж без селян не булоб кому обіцяти землі й російської школи. Селяне, як взагалі „полагается мужічкам" стояли, а всі пани росіяне, а з ними й „малороси" на чолі з духовенством зайняли всі лавки та крісла на переді коло президії. В своїй промові Серебренніков, як водиться, назвав нас „малоросами-братьями одного русскаго народа", ну, та й не жалував гарних слів, обіцяючи нам всенькі небесні й земні блага, а навіть і земельку, але за гроші, школу московську та церкву славянську. Промова його скінчилась закликом до селян голосувати „только за єдіний російській список".

Говорив собі „русскій", ми слухали та посміювались. Але видко їм було цього замало, а щоб упевнити селян в своїй прихильности до них—видерли якогось хруня в вишитій сорочці по призв. Целебринського чи Цебринського, котрий виступив з промовою в укр. мові величаючи нас „русінами"—братами москалів. Один з українців на салі запротестував проти такого окреслення, а за ним і всі присутні українці. До цього вмішались і сельроби на чолі з п. Чучмаем. Тут то зірвалась буча. Крики, гамів! Серебренніков дзвонить, взиваючи до порядку, а „малороси" кричать: „вивесті, удаліть етіх „нахалов"! Серебренніков, бачучи що буде „скандал" звертається до поліції вивести „буянов", що поліція й виконує.

Коли трохи заспокоїлось, хрунь знов починає говорити, обкидаючи все, що є українське, болотом; навіть не поминув історичної постаті гетьмана Мазепи. Де-хто з присутніх на салі не могли перенести такої наруги над усім українським і виступили з протестом, вигукуючи до промовця:... „Геть зі зрадником —хрунем! Ми є українці, а гетьман Мазепа є наш національний герой"! Москалі підняли галас, а Серебренніков взиває поліцію, щоб вивела „етіх тіпов"! Тут знова хтось вигукує: „як виводити, то виводити усіх українців відразу, а не по одному". Поліція бажання москалів виконує, виводячи протестуючих українців. Що там було далі невідомо, бо москалі з хрунями, боячись за своє віче, викликали кордон поліції, котра до салі нас більше не впустила.

З таким чудовим успіхом пройшло московське віче й в Рівному, здається 22.І. До цього признався навіть сам п. Серебренніков присутнім на вічу.—Коли ви „господа русскіє" маєте такі успіхи скрізь на наших землях, то краще злізьте з даху, бо прийшли ті часи, коли ви висискували й дурили „етого хахла-дурачка". Тепер наш селянин добре пізнався на московських овечках у вовчій шкірі й за чуб себе москалеві водити не дозволить. Наш укр. нарід мандатів москалям і ріжним хруням не дає, а віддасть їх лише своїм національним представникам.

Присутній.

ПОВІТОВИЙ ПЕРЕДВИБОРЧИЙ З'ЇЗД в КОСТОПОЛІ.

22 січня відбувся в м. Костополі повітовий з'їзд представників усіх ґмін повіту. З'їзд відчинив член центрального виборчого комітету Л. Серветник і запропонував присутнім обрати президію. До президії одноголосно обрано: п. п. Л. Серветника, Ол. Кудру і П. Лащука. П. Серветник зробив доклад про сучасний момент в звязку з наближаючимися виборами до сойму та сенату і поінформував про заснування Центрального Виборчого Комітету Волині, Полісся, Холмщини і Підляшша, який, як цілком автономна одиниця, увійшов до бльоку непольських народів, делегуючи до бльоку свого окремого представника. Після докладного з'ясовання члена Центрального Виборчого Комітету п. Серветника, про конечність Бльоку усіх непольських народів під Польщею як з'огляду політичного так і техничного, з'їзд ухвалив: 1) витати приступлення Центрального Виборчого Комітету до бльоку національних меншостей та визнав, що з'огляду на виборчу ординацію є це єдиний спосіб як найкраще забезпечити в будучому соймі українське представництво. 2) З'їзд звертається з закликом до всього чесного українського громадянства залишити в цей так відповідальний час партійну гризню та йти до виборів усім спільно з Бльоком Національних Меншостей і голосувати за список № 18, памятаючи, що згода будує, а незгода руйнує. В кінці з'їзд обрав повітовий виборчий комітет, до складу якого увійшли представники усіх ґмін повіту. Головою комітету обрано П. Серветника, заступником Ол. Кудру, С Олексійчука і С. Андрущика, секретарем п. Лащука.

Л. П.

ДРУГЕ НЕВДАЛЕ СЕЛЬРОБІВСЬКЕ ВІЧЕ в КОСТОПОЛІ

За кілька день перед 29 січня в Костополі були розліплені афіші про те, що 29 січня має відбутись велике повітове віче, яке скликає Сель-Роб. Уже від самого ранку влада „безпеченьства" в повному складі дефілювала по місті, сподіваючись напевно грандіозного віча. Але з великої хмари вийшов малий дощ. Не дивлячись на те, що сельробівець Дикий сам об'їждкав повіт і розсилав гонців та „ласкаво" запрошував селян на з'їзд, майже ніхто на цей з'їзд не прибув. Настрій у сельробівських командирів був пригнічений.

На цей раз приперлось їх до біса. Приїхали: був. посол Козицький, „нестроєвий матрос" Ковальський, (кандидат на посла, член „кулок рольнічих", що їздив як протеже визволенця д-ра Дубінського з екскурсією до Варшави), далі: Дикий, секретар рівенського сельроба, Козачок (артист якогось прогорілого театру), тепер секретар сель роба в Костополі. Ось така „гвардія" ввалилась до Костополя. Вони сподівались після такої генеральної підготовки віча, а скінчили довірочною нарадою, на яку з цікавости пішло де-кілька чоловік місцевих селян. Огож побалакали, позлословили та на цьому й кінець довірочній нараді.

Підчас наради Козицький нападав на „буржуазний бльок" — вісімнадцятку" і плів усякі демагогічні теревені. Ковальський запропонував присутнім несельробівцям записатись до партії „Сель-роб".

але ні один з присутніх не записався. Той-же кандидат на посла від „Сель-роба“ Ковальський казав потім в Костополі в присутности людей, що Українська Державність зараз „не модна“ і збанкротувала; Бога нема, віра це „ерунда“, українська національно-державна ідея—дурниця, вона для українців „неактуальна“ (так і каже!), бо сельроби борються тільки за соціяльне визволення (значить—за шлунок). Ось за таких-то кандидатів кажуть нам голосувати сельробівці.

П. пос. Козицького запитували селяне, чому він ніколи за 5 літ нiразу не приїздив до них, навіть тоді, коли його просили прибути у 1927 році на свято Шевченка. Отже тоді—кажуть—Вас не було, а тепер з'явилися, бо потрібуєте наші голоса. Багато нам обіцяли ріжні Приступи, Пащуки, Войтюки, але ми добре бачимо, на чому скінчилися їх обіцянки. Самі вони потягнулися в Московщину на ласкавий хліб, а ті хто їм вірив тепер покутують у вязницях. Отож не баламутьте людей, бо ми добре знаємо, про що Вам ходить. Нам же усім українцям ходить про те, щоби спільними національними силами, одним фронтом, голосувати за единий наш національний список № 18. Не надіймось на ріжних сусідів, а лише на свої власні сили, а тому всі як один голосуймо за український список **№ 18**.

Виборець—націоналіст

Виборча хроніка.

Дальші уневажнення виборчої листи.

Головна Виборча комісія після перевірки підписів на листі лівиці П. П. С. ч. 16 уневажнила ту листу. Підчас перевірки підписів урядовцями виборчої комісії, стверджено велику кількість підроблених підписів виборців, кількоразову запис на листі тих самих осіб, неправдиві дати народження і т. д.

Покірні слуги.

Хрунівська українська? група, яка скупчилась біля „Народнього Вістника“ в Луцьку, „рішались“ підтримати листу бльоку співпраці з урядом, але при умові, коли буде занесено, хочь останнім на листі, одного їхнього кандидата. Що вони підтримають, то річ певна, але чи підтримають їх,. і хто?

Сконфісковано одноднівку.

„Українська Соціялістична Партія“ (соц. радикали), на цих днях випустила в Рівному одноднівку „Боротьба“, яку влада сконфіскувала в друкарні, ще до випуску в світ

Скільки польських виборчих лист буде на Волині?

По останнім відомостям, на Волині до виборів піде три польські листи: 1) Бльок співпраці з урядом; 2) „Визволення“; 3) Бльок польських радикальних угруповань.

Білоруси нищать „кацапське“ Р. Н. О.

26 січня б. р. в Барановичах на ярмарочній площі відбувалось віче влаштоване „рновцями“. З огляду на ярмарочний день зібралась чисденна юрба вічевиків. Підчас промови „завзятого рновця“ Кузницького з Вільна, білорус Плавсюк вискочив на трибуну і скинувши промовця на землю, почав його стусанами „переконувати“. Йому на поміч наспіли инші білоруси і в один миг ярмарок обернувся в побоєвище. Кінець бійці, поклала поліція, заопікувавшись в комісаріяті активними боєвиками.

ПІДПИСУЮТЬ БЕЗ ЗГОДИ.

(Листи до Редакції).

До Хвальної Редакції „Української Громади“.

Прошу не одказати просьбі—умістити в Вашій уважаємій газеті нищеслідуюче:

Побачивши на відозві „обивательського виборчого комітету“ Млинської гміни своє призвище, яке було уміщене без мої на це згоди, я от цією дорогою доводжу українське громадянство, що стоючи на грунті національному. жадної співпраці з тим комітетом не веду.

Захар Сав'юк.

кол. Марушів 30.І 28 р.

Шановний пане Редакторе!

В останніх тижнях до мене надходять листи од декого зі сільської інтелігенції і селян з запитанням, до якої я належу політичної партії і чи можна „на мене подавати голоси“ при виборах до сойму та сенату.

Одночасно по місті й його околицях, а навіть по Рівенщині поширюються чутки, нібн я дав згоду кандидувати до сойму по „листі панствовій“.

Цією дорогою освідчую, що ніколи, ні до якої політичної партії не належав і не належу. Жадному сторонництву не давав і не дам своєї згоди на уміщення мене на листі кандидатів до уставодавчих тіл при наступаючих виборах, нарешті, я не маю права кандидувати в даній місцевості, бо є членом Окружної Виборчої Комісії.

Отже роспов[с]юджувані чутки є ганебними інсінуаціями. Прохаючи Вас, пане Редакторе, про уміщення цього листа в „Укр. Громаді“, засвідчую Вам мою глибоку пошану.

Григір Степура
адвокат в Луцьку.

29.І. 1928

Зі світу.

Що діється в Совітах?

Від кількох днів ширються поголоски про військове повстання в Совітах. Нібито 4 збунтованих дивізії під проводом генерала Тухачевського вирушили на Москву. Проти них виступили вірні рад. урядові війська під проводом Ворошилова. Одночасно з цим в багатьох містах прихильники Троцького вчинили різню членів ГПУ (чрезвичайки) комендантів і инших їм подібних. В Москві почалась забастовка робітників. На скільки ці поголоски відповідають дійсності, зараз трудно судити, бо посольство С.Р.С.Р. в Польщі категорично заперечує їх правдивість.

Військовий бунт на Україні.

27 січня б. р. в Берліні отримано телеграму з Букарешту, що протягом останніх днів в північній Бесарабії чується сильна гарматна стрілянина, котра доходит з українського боку Дністра. Припускають, що в частинах червоної армії, яка розтошована в цьому районі, виникли безпорядки, для подавлення яких довелось послугувати[с]ь артилерією. Головна поліція в Кишеньові підтверджує, що в Бендерах скупчилось багато російських і жидівських біженців, які запевнюють, що на Україні в кількох округах військо бунтується проти радянської влади.

Литовсько-Німецький пакт.

Часописи подають, що арбітражний німецько-литовський пакт підкреслює приязні взаємини між обома державами, та зазначує, що всі спори між ними має полагоджувати розємний суд. Кажуть, що заключено також тайну конвенцію в справі литовсько-польських взаємин згідно з німецьким бажанням, та що Німеччина приобіцяла підтримувати Литву.

Вибух великого вулькану.

Найбільший на світі вулькан Кракатоа (жерло, якого має в колі 10 кільометрів), який знаходиться на острові Суматра, минулого тижня почав викидати огневу ляву. Вибух його починає набірати погрожуючих розмірів. Голяндська адміністрація (острів Суматра—кольонія Голяндії) видала розпорядження околичним мешканцям покинути свої садиби. Сподіваються, що лява вулькану розіллється на великому простірі. Кратер (жерло) вулькану від 1863 року було весь час нижче поверхні моря, а з часом, завдяки підземним потрясанням воно поступово підіймалось і тепер стоїть вже вище поверхні моря. Ляву, яку викидає тепер вулькан на прибережні околиці, досягає до височини 130 метрів над поверхнею моря.

Не дайте баламутитись.

Ми отримали від одної читальні Т-ва „Просвіта“ з Володимирщини листа з печаткою читальні, в якому проситься, щоби не висилати до читальні газети, бо „Укр. Громада“ є органом політичної думки, а „політичні думки українського народу, яких би то не було напрямків, чи то соціялістичних чи національно-демократичних, є для наших володарів н е б а ж а н і“. Не сумніваємось, що таку думку читальні хтось підсунув. Отже мусимо тут вияснити, що чиєсь „небажання“ не може бути тут міродайним. Читальня Т-ва „Просвіта“ істнує на підставі обовязуючих законів і свого статута, а там немає заборони читати газет. В читальні можуть бути всі газети, які виходять легально, і за це ніхто не має права читальні зачіпати. А газети треба читати, бо добра газета также як і добре книжка несе в село свідомість. Отже не треба піддаватися ніякому баламутству і не тільки виписувати до читальні газети, але ще й запровадити голосне збірне читання газет.

ДОПИСИ

Виборчі „штучки“.

[м. Олеськ на Володимирщині]

22 січня ц. р. в м. Олеську, представником Українського Виборчого Комітету п. Назаркевичем було скликано численне віче. Але місцева адміністрація потурбувалась заопікуватись, щоб віче не відбулось. Представник староства наказав комендантові місцевого постерунку розвязати віче, — мотивуючи тим, що пропагування журналу „Націо“, з якого представник комітету цитував де-які місця, що торкались Бльоку національних меншостей, не відноситься до виборів. Примірник „Націо“ ч. 6 поліція сконфіскувала і затримала 15 селян, під претекстом, що не мають „довода особистого“, який повинні носити при собі навіть в районі самої гміни. Поліція в тому районі відбірає брошуру „Чого хоче УНДО“, залякуючи селян ріжними карами, а де-яких тягає на постерунок.

Може-б відповідні чинники звернули увагу на сваволю місцевого „начальства“.

Передвиборча агітація.

(м. Рокітно, пов. Сарни

18.І 1928 року підчас ярмарку в м. Рокітному, на торговій площі РНО пробували свої сили. Приїхав уповноважений на 60 виборчу округу п. Кисловський—обобшарник, за ним віс величезний звиток агітаційної літератури п. Харьков з Сарн, бувший бурмістр, це той самий, котрий в 1917 р. видавав себе за українця і навіть провадив деяку працю в цім напрямку, а тепер зробився великим прихильником РНО. Похід замикав селянин з Домбровиці, котрого п. Кисловський возить з собою для провокації. Першим виступив п. Кисловський і зачав упевняти селян, що тільки „істінно русскіе“ люде дадуть селянам і землю і волю і рідну школу. Намагався говорити погано по українськи, але селянство добре зорієнтувалось, що то за пани. Посипались за питання: „Ви обшарник“. Хто з українців в вашій організації? „Знаємо ми вас „істінно русскіх“. Спробував п. Кисловський висунути купленого селянина, але й він нічого не допоміг. Піднявся ще більший галас.

В цей мент з'явився п. Кордовський—визволенець, вискочив на трибуну і зачав говорити по польськи. Селяне зараз же попросили його говорити по українськи, бо інакше слухати не будуть. П. Кордовський зараз же перейшов на українську мову і обіцяв селянам те ж саме, що Р.Н.О. Але не дали селяне і п. Кордовському навіть показати своїх араторських здібностей, бо майже зараз же почали кричати, що „Визволення“ ні одного голосу не подало в соймі на протязі 5 років на користь бідного українського селянина, ні за школу, ні за землю.

Не знаю, чи зрозуміли агітатори, що українські селяне добре вже знають, що ніхто за них не подбає окрім своїх людей, але нам за вибори нічого боятись. Селяне, як один, підуть тільки за український список. Жаліють тільки, що до цього часу наші мовчать.

Присутній.

Колиб сход, а то заячі злидні.

[с. Борсуки, Кремянецького пов.]

22 і 24.І б. р. в селі Борсуки зібрано заячий сход; то значить, що присутніми не були зайці, а людність цілого села, а справа, рішалась заяча: кому полювати на зайців. Отож гмінний секретар п. Черницький, (хай йому буде пусто!) два рази збирав людність та вимагав видержавлення йому у людности піль на полювання. Людність з разу запросила у п. Черницького 500 зол. з гонору, а опісля погодилась взяти 300 зол. річно. П. Черницький не погодився на цю суму, лякаючи людність ріжними трудностями, котрі він буде чинити в часі потреб до гміни. В часі балачок людність кипкувала над зайцями, а Хведор Струсь сказав, що в часі косовиці він на своїм полі зарізав три молодих зайчики косою. От тут п. Черницький і причепився до нього; та передав його поліції. Струсь був 5 разів на постерунку і так: комендант обідає, комендант спить, комендант відпочиває, коменданта на постерунку немає, а ти, Струсю, ходи, ти чекай, поки пан заслужиться та відчепить від тебе панські заячі злидні. Струсь збентежений заячими злиднями, а п. Черницькому в голові зайчики!.. От тобі й співпраця!..

Бомко.

ВИБРАТИСЬ ДО 7 ДНІВ.

В с. Малеві, Дуб. пов. працював в характері дирігента церковного хору емігрант п. Склонний. Поляки не могли спокійно спати від українця Склонного. В останні часи закинули йому „протидержавну та . передвиборчу агітацію і... наказали йому (воєвода) на протязі 7 днів вибратись з теренів Волинського воєвідства. П. Склонний, приїхавши до Дубна, хотів просити старосту хоч о відрочення його вислання на 2-тижні заки збереться до дальшого бурлакування по „królewstwie“, але, на жаль, староста Каньський, не мав охоти з ним навіть розмовляти. Ось таке, то діється перед виборами. А треба сказати що п. Склонний, будучи в укр. армії, боронив Замостя й Варшави.

З філії Т-ва „Просвіти“.

(м. Варковичі на Дубенщині)

Як і в попередніх роках, так і в біж. році, заходами нашого Просвітянського хору, було переведено по селі Варковичах і кол. Хомут, в Різдвяні свята,—коляду. Всього заколядовано—139 зол. 30 грош. Рада філії складає, щиру подяку, тим громадянам села Варковичі і кол. Хомут, які радо приймали наш просвітянський хор, рівнож нашим молодим співакам, які під проводом нашого молодого-енергійного дірігента Павла Вишнівського, в перші два дні свят, не

дивлячись на чисельні перешкоди, ходили колядувати, виконуючи бездоганно мельодійні українські колядки.

Підрахувавши всі прибутки філії, які поступили протягом січня б. р., Радою філії дня 22 січня б. р. вищезгадану суму 250 зол. розприділено таким чином: 1. на передплату часописів: „Українська Громада“, „Новий час“, „Наше життя“ і Наше слово“ на пів року—33 зол 2. на будову Народнього Дому в Дубні—15 зол. 3. найом помешкання—20 зол. 4 на поширення бібліотеки—філії—100 зол., а з решти уділити частину на пожертву потерпівшим від повені галичанам і на непередбачені видатки філії.

Аматорський гурток філії робив заходи—улаштувати виставу в Варковичах на Водохреща б. р, еле чомусь владою, як і богатьом иншим філіям „Просвіти“ в дубенському повіті, не дозволено.

Рада філії—закликає всіх громадян села Варковичі, чисельно вступати в члени Т-ва „Просвіта“. Горніться всі під прапор Т-ва „Просвіта“, яке несе світло, перед яким уступає та темрява, яка сотнями літ панувала над нашою Батьківщиною!

До членів філії, рівнож звертається Рада філії, щоб солідарно працювали в користь філії, обов'язок членів, як свідоміщих громадян, давати приклад і повчати тих всіх несвідомих, а деяких і „свідомих“, які стремлять до того, щоб своєю безглуздою провокацією розбити нашу просвітянську родину Докажіть тим, „людцям“, що даремні їхні старання. Нагадайте їм слова нашого славетнього кобзаря,—„Схаменіться недолюдки, діти юродиві! Схаменіться! Будьте люде, бо лихо Вам буде.

Рада філії

НОВИНКИ

Влом у „Дністрі“ 28 січня б. р. невідомі злочинці добрались до помешкання „Дністра“, розпороли дві залізні вогнетривалі каси і вкрали біля 600 зол. Характеристичним є той факт, що на передодні львівська поліція повідомила дирекцію „Дністра“ про майбутній влом, але згодом цю осторогу відкликала. Видко не дуже вірили відомостям. Каси були обезпечені.

Вже вийшла 2 книжка Літ. Наук. Вістника за лютий з таким змістом: 1) Е. Маланюк—з „Варягів“, 2. Ю. Липа—Лоїв, 3. Р. Драган—Шутка, 4. Л. Пірандельо—У вирі, 5. Крезуб—Українські Термопили (Бій під Крутами), 6. Антоненко-Давиденко—Там, де тіни забутих днів, 7. М. Іванейко—Вітер, 8. Галя Мазуренко—Ні! 9. Карашевич—Жити, 10 Б. Гомзин—До М. Р., 11. Ю. Липа—Чернь, 12. Дм. Донцов—Сансара, 13. М. Гусейні—Нова Палестина, 14. В. Завадський—Національно-персональна автономія, 15. Б. Гассе—Нотатки про чин, 16. Бібліографія (В. Винниченко—Соняшна машина, Головко—Бурян), 17. Нові книжки.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ.

В *Шановний Пане Редакторе!*

Отсим щиро прошу Вас не відмовитись помістити у Вашій газеті нищенаведене спростовання:

Відомий ренегат та блудний син Аполон Річицький розповсюджує скрізь брехливі чутки, ніби-то я вступив до польської партії „Визволення“ і навіть кандидатую від цієї партії до Сойму. Отсим категорично протестую проти такої нахабної брехні Річицького і освідчую, що до партії „Визволення“ ніколи не належав і не належу.

Пилип Драганчуч.

с. Печаловка,
гміна Костопіль

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ „УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ“

Веселий кутик.

Зіпсувався півень.

Одна жінка принесла до міста півня і розпитувала за годинникаром. Її питають:

— Чого вам потрібно з півнем у годинникаря?

— А, знаете, паночку, зіпсувався півень. То завсіди співав о годині 5-ій, а тепер щойно о 7-ій.

— —

Добра порада.

— Порадь, друже, як краще забивати цвяхи, щоби не вдарити молотком по пальцях?

— Бери молоток в обидві руки.

— —

У голярні.

Гість: Поголіть мене, будь ласка, тільки прошу осторожно, бо я дуже п'яний.

Голяр: Нічого, будьте спокійні, я теж не дуже тверезий.

ПОШТОВА СКРИНЬКА.

— Ол. Завируха, с. Княгинин на Дубенщині. Газету для Н. Бублея висилаємо. Заплачено до 13.XII. 1927 р. Виборчу ординацію вислали.

— А. Андрущук, с. Дермань. Газету висилаємо й будемо висилати надалі. Коли не одержували, шукайте винних на місці. Дякуємо за прихильність.

— А. Д, Варшава і Чит. „Просвіта“ в Антонівці: Часопис висилаємо. П. К. О. не маємо.

— А. Гусар, Грудок Білостоцький. Часопис висилаємо. За книжками звертайтесь до Книгарні ім. Шевченка у Львові, Ринок, 10. Адреси національних укр. часописів подані в Ч. 8 „Укр. Громади“.

— Ів. Гаврищук. Погоджуємось. Будемо висилати.

— Мих. Трохимчук, Тараканів. Листа одержали. Часопис висилаємо і Вам. 7.50 зол. одержали. Заплачено до 15.IV. ц. р.

— Петро Мельничук, Дубова Корчма. Висилку часопису Вам і А. Мельничукові розпочали знов. Календарі висилаємо.

— Читальня „Просвіти“ в Ільпені. Адресу змінимо. Висилаємо. Заплачено до 1.II..

— А. Остапчук, Деражне. Листа одержали. На читальню приймаємо.

— Ів. Мацьків, Струтин Виж.—Часопис висилаємо. 3 зол. передплати, про які пишете, не одержали досі.

— Ол. Кривенчук, с. Ляцьке, Галичина. Адресу змінили. Надсилайте передплату.

— Вс. Більцов, с. Седлище, Ковельськ. пов. Справку навели. Часопис висилаємо без перерви: Причини неодержування—на місці.

— В. Стасюк, Дубно. 13.50 зол. одержано. Заплачено до 15.IV. 1929 р.

— П. Стасюк, Зарудде, пошта Варковичі. 5 з. одержали. Заплачено до 1.VII. Адресу змінили.

— Читальня в Карпилівці, пов. Рівне. 5.50 зол. одержали. Заплачено до 28.VII. Повідомте, яка точна адреса.

— Йо. Ткачук. Немовичі. До 1.VII. ц. р. належиться з Вас 5 зол.

— П. Коробій, Михлин. 3 зол. одержали. Заплачено до 15.IV. ц. р.

Серед книг і журналів.

Новий науковий економічно-суспільний місячник.

„Кооперативна Республика“, економічно суспільний місячник Ч. 1 Січень 1928. Львів вел. 8. стор. 56, видає Р. С. У. К.

Зміст: Від Редакції. Ю. Павликовський, Народ і кооперація. I. П. Де душа кооперації? К. Коберський. За кооперативну Республику. В. Доманицький, Два ювилеї укр. кредитової кооперації. Ю. Мацюк, Світова війна в її соціяльн. і госп. наслідках. Дж. Рессель. Необхідність корінних змін в с.-господарстві. Нові докази потреби кооперації. Е. Храпливий, Вигляди розвитку кооп. молочарства. К. К. Стабілізаційна позичка і „стабілізація“ М. Капуста, Життіздатність і самовистарчальність кооп. установ. Кооперативні банки. Анкети в справі росп. про торг. книги. Господарська хроніка. А. Андрійченко, Коопер. освітня діяльність на Ра . Україні. Соймування зах.-української кооперації Курс для кооп. організаторів. Кооп. курсів в краю. Свята кооперації в р. 1927. Серед книг і журналів.

Перед нами 1-ше число цього нового журналу, якого поява „є живим показчиком хвилі“,—як це читаємо в передовій статті Від Редакції; появлення цього журналу,—як це читаємо далі,—„свідчить про те, що ріст наших кооперативних сил на західній україні перейшов вже перший ступінь розвитку; що ми вже дійшли до точки, де зачинає бути видно трохи ширше і дальше; що зі стадії кустарної хочемо вступити в стадію будівництва на більшу і ширшу скалю“.

Випускаючи в світ 1 ч. „Кооп. Республики“ Редакція ось що говорить про необхідність такого журналу і чому перший по війні економічній журнал на зах. Україні є органом кооперації, обставина ця є живим доказом правдивости твердження, що тільки кооперацією можна українському народові, при його соціяльній структурі, взяти в свої руки керму своєї економіки і двигнути її на вищий щабель“.

„К. Р.“—як каже Редакція,—„має бути органом теоретично дискусійним; органом шукання доріг і вияснювання недостач“. Для того Редакція запрошує весь кооперативний загал „підпомагати її змагання надсиланням матеріялів про життя на місцях, щоби орган наш не блукав під хмарами, а був живим і цікавим“.

Не маючи наміру розбирати подрібно зміст журналу, мусимо сказати, що не зважаючи на свій науковий характер, журнал цей прочитає з зацікавленням не тільки фаховець економіст кооператор, але і кожний инший громадянин українець, що цікавиться нашим економічним життям Статті цього журналу написані ясно, зрозуміло і маємо надію, що він скоро опиниться в руках всього освіченого загалу.

О К—ра.

Інж Є Храпливий, Основи кооперативного молочарства Львів 1927 стор. 178. 8⁰ вид. Р.С.У К.

Перед нами роскішне на наші умови видання, на гарному папері з 115 гарними виразними малюнками. Автор книжки—відомий діяч на полі кооперативного молочарства, отже маємо надію, що вона віддасть добру прислугу тим, які вже працюють на полі молочарських кооператив а також тим, які думають на цьому полі працювати.

Книжка розділена на чотири головні відділи а саме: I. Молочарство, його розвій і значіння. II. Господарські основи кооперативного молочарства. III. Технічні основи кооперативного молочарства і IV. Організаційні основи кооперативного молочарства.

Велику увагу автор звертає в своїй праці плеканню молочного скота, на що на наших землях так мало звертається уваги. Ми мали нагоду бачити на Поліссю селян, які тримають до 30 шт. корів, в яких користи дуже мало.

Книжка ця повинна найтися в руках кожного, хто цим питанням цікавиться, написана вона, не зважаючи на її науковий характер приступно і зрозуміло і є цінним вкладом в нашу кооперативну літературу.

О. К-ра.

Видавець М. Черкавський Drukarnia F. Richtera Luck Відповід. редактор С. Вишнівський.